

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
m. d. pasitarimo sprendimo
(protokolo Nr. , klausimas)
priedas

LIETUVOS PASIRENGIMO PIRMININKAUTI EUROPOS SĄJUNGOS TARYBAI 2027 METAIS GAIRĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. 2016 m. liepos 26 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendime Nr. 2016/1316/EB, kuriuo iš dalies keičiamas sprendimas 2009/908/ES, nustatantis Europos Vadovų Tarybos sprendimo dėl pirmininkavimo Tarybai ir dėl pirmininkavimo Tarybos parengiamiesiems organams įgyvendinimo priemonės, nustatyta, kad Lietuva pirmininkaus Europos Sąjungos Tarybai 2027 m. sausio 1 d. – birželio 30 d. Šiame sprendime pirmininkaujančios valstybės narės suskirstytos į grupes po tris. Lietuva pirmininkaus Europos Sąjungos Tarybai kartu su Airija ir Graikija 2026 m. liepos 1 d. – 2027 m. gruodžio 31 d.

2. Lietuvos, kaip Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybės narės, pirmininkavimas ES Tarybai yra valstybės teisinis ir politinis įsipareigojimas, kurio pagrindinis tikslas – užtikrinti ES Tarybos veiksmingą funkcionavimą ir sėkmingą veiklos tęstinumą.

3. Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, teigiama, kad „narystė Europos Sąjungoje yra pamatinis Lietuvos politinis pasirinkimas, išreiškiantis mūsų priklausymą vertybinei Vakarų bendruomenei. Lietuvai nepaprastai svarbu, kad Europos Sąjunga pajėgtų veiksmingai užtikrinti savo interesus tarptautinėje plotmėje, gindama demokratiją, tarptautinę teisę ir žmogaus teises tiek savo kaimynystėje, tiek už jos ribų. Lietuvos stabilumas ir saugumas plačiąja prasme priklauso nuo Europos Sąjungos vienybės ir gebėjimo efektyviai reaguoti į vidaus ir išorės iššūkius. Vieninga, strategiška ir efektyvi Europos užsienio politika yra būtinoji sąlyga išlaikyti ir stiprinti regioninę Lietuvos ir globalią Europos Sąjungos įtaką“ (Vyriausybės programos 254 punktas).

4. Pirmininkavimas ES Tarybai vertintinas kaip ES valstybei narei tenkanti didelė atsakomybė ir išskirtinė galimybė Lietuvai sustiprinti savo įtaką ES, globalią ES įtaką, pristatyti Lietuvos pasiekimus Europoje ir pasaulyje, toliau įtvirtinti ES vertybes valstybės gyvenime.

5. Pirmininkavimas ES Tarybai apima daug įvairių veiklų, tarp kurių yra ES Tarybos darbotvarkės formavimas, pirmininkavimas ES Tarybos darbo struktūroms, atstovavimas ES Tarybai santykiuose su kitomis ES institucijomis ir trečiosiomis šalimis, horizontaliųjų ir administracinių pirmininkavimo darbų atlikimas, susitikimų ir renginių organizavimas, Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai pristatymas. Pirmininkavimas daro didelį poveikį valstybės interesams, reputacijai ir įvaizdžiui.

6. Organizuojant Lietuvos pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai 2027 metais darbus bus remiamasi pasiteisinusiu pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai 2013 m. darbo organizavimo modeliu.

II SKYRIUS GAIRIŲ TIKSLAS

7. Lietuvos pasirengimo pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai 2027 metais gairių tikslas – apibrėžti pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai veiklos sritys.

III SKYRIUS PASIRENGIMO PIRMININKAUTI ES TARYBAI VEIKLOS SRITYS

8. Pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai procesas turi būti vykdomas taip, kad būtų užtikrintas sklandus ES Tarybos darbas ir sėkmingas veiklos tęstinumas, kartu stiprinant Lietuvos įtaką ES sprendimų priėmimo procesams. Siekiant šių tikslų, nustatomos šešios Lietuvos pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai 2027 metais veiklos sritys:

8.1. Pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai darbo organizavimo tvarka:

8.1.1. Pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai darbai planuojami ir įgyvendami per Pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai koordinatorių tinklą, į kurį įtraukiami ministerijų, Seimo kanceliarijos, Vyriausybės kanceliarijos ir Prezidento kanceliarijos atstovai. Šį tinklą 2023 m. II ketvirtį suformuos ir iki pirmininkavimo ES Tarybai pabaigos jo veiklą koordinuos Užsienio reikalų ministerija.

8.1.2. Pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai organizavimo priežiūrą vykdo ir pasiūlymus dėl su pasirengimu pirmininkauti ES Tarybai susijusių klausimų bei jų sprendimo teikia Vyriausybės Europos Sąjungos komisija. Jei reikia, su pasirengimu pirmininkauti ES Tarybai susiję klausimai aptariami Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarime.

8.1.3. Pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai klausimai reguliariai aptariami su Lietuvos Respublikos Seimo Europos reikalų komitetu, jei reikia, ir su kitais Seimo komitetais.

8.1.4. Pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai klausimai reguliariai aptariami su Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos atstovais.

8.1.5. Sprendžiant su pirmininkavimu ES Tarybai susijusius klausimus, jei reikia, konsultuojamasi su suinteresuotomis nevyriausybinėmis organizacijomis, mokslo ir kitomis institucijomis.

8.1.6. Pasirengimą pirmininkauti ES Tarybai koordinuoja Užsienio reikalų ministerija, kuri yra atsakinga už horizontaliuosius koordinavimo darbus.

8.2. Pirmininkavimo ES Tarybai komandos formavimas:

8.2.1. Efektyviam pirmininkavimui ES Tarybai užtikrinti turi būti sudaryta stipri ir motyvuota komanda iš visų ES sprendimo priėmimo procese dalyvaujančių Lietuvos valstybės institucijų atstovų. Asmenims, atliksiantiems su pirmininkavimu ES Tarybai susijusias funkcijas, bus organizuojami mokymai, skirti užsienio kalbų mokėjimo lygiui kelti, kompetencijai ES instituciniams ir ES politikos formavimo bei įgyvendinimo klausimais tobulinti ir gebėjimams vesti derybas ugdyti. Šiems mokymams turi būti teikiamas prioritetas 2024–2026 m. keliant valstybės tarnautojų kvalifikaciją. 2023 m. II ketv. Vidaus reikalų ministerija kartu su Užsienio reikalų ministerija pateiks pasiūlymus, kaip šiems mokymams organizuoti galėtų būti pasitelktos ES paramos lėšos, taikomos bendradarbiavimo su ES Tarybos generaliniu sekretoriatu galimybės.

8.2.2. Užsienio reikalų ministerija kartu su Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Vidaus reikalų ministerija 2024 m. II ketv. parengs pasiūlymus dėl kompleksinės

asmenų, atliksiančių su pirmininkavimo ES Tarybai susijusias funkcijas, motyvavimo priemonių sistemos.

8.2.3. Rengiantis pirmininkauti ES Tarybai svarbu kuo daugiau Lietuvos atstovų įtraukti tiesiogiai dalyvauti ES Tarybos darbo struktūrų veikloje, išnaudoti Lietuvos atstovų delegavimo į ES institucijas galimybes, siekiant sukaupti kuo daugiau pirmininkauti ES Tarybai reikalingų žinių ir įgūdžių.

8.2.4. 2024 m. II ketv. ministerijos ir kitos valstybės institucijos turi parengti žmogiškųjų išteklių, būtinų atlikti su pirmininkavimu ES Tarybai susijusias funkcijas, analizę, įvertindamos papildomų pareigybių poreikį ir jų įsteigimo terminus. Pirmininkavimo ES Tarybai funkcijas ministerijose ir kitose valstybės institucijose atliekančių darbuotojų komandos turi būti iš esmės suformuotos 2025 m.

8.2.5. Atsižvelgiant į Lietuvos nuolatinės atstovybės Europos Sąjungoje veiklos Lietuvai pirmininkaujant ES Tarybai svarbą, turi būti suplanuota atstovybės personalo plėtra, siekiant, kad pirmininkavimo funkcijas atliekančių darbuotojų komanda būtų iš esmės suformuota 2025 m.

8.3. Pirmininkavimo ES Tarybai biudžeto sudarymas:

8.3.1. Sudarant biudžetą svarbu atsižvelgti į Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai 2013 m. patirtį, taip pat į kitų ES valstybių narių patirtį.

8.3.2. Pagrindines pirmininkavimo ES Tarybai išlaidas sudarys personalo plėtra ir motyvavimo priemonės, komandiruotės, mokymai ir renginių organizavimas Lietuvoje.

8.3.3. Užsienio reikalų ministerija kartu su Finansų ministerija 2023 m. II ketv. parengs Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai biudžeto 2024–2027 m. sudarymo modelį.

8.4. Pirmininkavimo ES Tarybai programos sudarymas:

8.4.1. Bendra Airijos, Lietuvos ir Graikijos (toliau – Trejetas) 18 mėnesių pirmininkavimo programa turi būti parengta ir pateikta iki 2026 m. birželio mėn.

8.4.2. Į programos rengimo veiklą pagal kompetenciją įtraukiamos visos ES teisėkūros procese dalyvaujančios institucijos, organizuojamos reguliarios konsultacijos su pirmininkaujančiųjų Trejeto šalimis, nevyriausybėmis organizacijomis, mokslo ir kitomis institucijomis.

8.4.3. Remiantis Trejeto 18 mėnesių pirmininkavimo programa, iki 2026 m. gruodžio mėn. bus parengiama 6 mėnesių Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai programa.

8.4.4. Atsižvelgiant į Lietuvos ir kitų ES valstybių narių patirtį tikslinga numatyti, kad pirmininkavimo ES Tarybai programos įgyvendinimą koordinuos Lietuvos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje. Bus taikomas vadinamasis Briuselio (angl. *Brussels-based*) programos įgyvendinimo modelis, kuris pasirodė tinkamas Lietuvai 2013 m. pirmininkaujant ES Tarybai.

8.5. Pirmininkavimo ES Tarybai renginių organizavimas:

8.5.1. Organizuojant pirmininkavimo ES Tarybai renginius (taip pat ir Lietuvoje), bus remiamasi Lietuvos 2013 m. ir kitų ES Tarybai pirmininkavusių šalių atitinkamų renginių analize, taikoma geroji 2013 m. pirmininkavimo metu įgyta patirtis.

8.5.2. Atsižvelgiant į Lietuvos ir kitų panašaus dydžio ES valstybių narių patirtį, tikslinga renginių organizavimą sutelkti Vilniuje. Tai leistų taupyti lėšas ir tikslingiau planuoti logistiką.

8.5.3. Atsižvelgiant į Lietuvos ir kitų ES valstybių narių patirties analizę, planuojama, kad Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai metu šalyje bus surengta apie 20 aukšto lygmens renginių (neformalus ES šalių vadovų susitikimas, neformalus ministrų susitikimai, Europos Komisijos narių vizitas, Europos Parlamento vadovų vizitas) ir dar apie 300 kitų pirmininkavimo renginių. Lietuva pirmininkaus apie 40-čiai ES Tarybos posėdžių ir surengs apie 1 200 ES darbo struktūrų posėdžių Briuselyje, Liuksemburge ir Lietuvoje.

8.5.4. Užsienio reikalų ministerija atsakinga už aukšto lygmens (valstybių, ES institucijų vadovų ir ministrų) renginių organizavimą. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos pagal savo kompetenciją atsakingos už komitetų, darbo grupių, kitų ekspertų lygmens renginių organizavimą. 2024 m. II ketv. Užsienio reikalų ministerija parengs rekomendacijas dėl šių renginių organizavimo praktinių aspektų: logistikos planavimo, protokolo ir kitų klausimų. Šios rekomendacijos taip pat apims pasiūlymus dėl su pirmininkavimu susijusių viešųjų pirkimų modelio.

8.6. Pirmininkavimo ES Tarybai komunikavimas. Pirmininkavimas ES Tarybai yra unikali galimybė pristatyti Europai ir pasauliui Lietuvos socialinę, ekonominę, kultūros ir kitų sričių pažangą, taip pat proga dar geriau supažindinti Lietuvos piliečius su ES struktūra ir raida. 2025 m. II ketv. Užsienio reikalų ministerija parengs Pirmininkavimo ES Tarybai komunikavimo strategiją, kuri apimtų pirmininkavimo tikslų, veiklų ir rezultatų viešinimą.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

9. Vadovaujantis Lietuvos pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai 2027 metais gairėmis, įgyvendinimo priemonės ir atsakingų valstybės institucijų veiksmai nustatomi Lietuvos pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai 2027 metais veiksmų plane, kuris bus tvirtinamas Vyriausybės nutarimu 2023 m. III ketv., kaip numatyta Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, II skirsnio „Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo veiksmai ir įgyvendinimo rodikliai“ 12.2.6 papunktyje.
